

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної та самостійної робіт
з дисципліни «Економічна діагностика»
здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньої програми «Економіка підприємства»
зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»

Методичні вказівки до виконання контрольної та самостійної робіт з дисципліни «Економічна діагностика» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Економіка підприємства» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля». Укл.: Пожуєва Т.О., Бобко Н.А. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 33 с.

Укладачі: Пожуєва Т.О., проф. каф. БтаУ, д.е.н., проф.
Бобко Н.А., ст. викл. каф. БтаУ

Рецензенти: Левченко Н.М., проф. каф. БтаУ,
д.держ.упр., проф.
Сергієнко Т.І., доц. каф. БтаУ, к.е.н., доц.

Відповідальний
за випуск: Ткаченко А.М., зав. каф. БтаУ, д.е.н., проф.

Затверджено
на засіданні кафедри
«Бізнес та управління»
Протокол № 2
від 21.08.2024 р.

Рекомендовано до видання
НМК факультету «Бізнес-
технології та економіка»
Протокол № 2
від 29.08.2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	7
ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ.....	9
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗА ВАРІАНТАМИ.....	10
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Економічна діагностика» є надання знань про використання різноманітного методологічного апарату та інструментарію для визначення стану підприємства в ринковому середовищі та опрацювання комплексу заходів, спрямованих на поліпшення цього стану.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Економічна діагностика» є розгляд особливостей виробничо-господарської діяльності вітчизняних підприємств, а також обґрунтування передумов і факторів, що становлять істотний вплив на внутрішній економічний механізм кожного підприємства; узагальнення та систематизація знань в галузі оволодіння навичками здійснення економічної діагностики за різними напрямками для забезпечення ефективного управління підприємством; підготовка і обґрунтування конкретних практичних заходів для підвищення ефективності діяльності підприємства в конкурентних умовах господарювання.

В результаті вивчення дисципліни «Економічна діагностика» здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти набувають такі компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральну компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності:

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.

ДСК 2. Здатність здійснювати економічну діагностику підприємств та формувати їх бізнес-модель

Очікувані програмні результати навчання:

ПР 1. . Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПР 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПР 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

ПР 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

ПР 5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

ПР 6. Розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

ПР 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

ПР 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків

ДРН 2. Здійснювати економічну діагностику підприємств та формувати їх бізнес-моделі

З метою формування критичного осмислення здобутих теоретичних знань з дисципліни «Економічна діагностика» в методичних вказівках надано рекомендації щодо написання та оформлення контрольної роботи, тематику контрольних робіт, практичні завдання до контрольної роботи за варіантами, тестові завдання до самостійної роботи, список рекомендованої літератури.

Це забезпечує самостійність навчання, сприяє глибокому та всебічному вивченню навчальної дисципліни «Економічна

діагностика», дає можливість навчитися правильно орієнтуватися у вихідній інформації та діагностувати економічні та фінансові показники діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Здобувачі вищої освіти, які навчаються на заочній формі навчання, під час вивчення навчальної дисципліни «Економічна діагностика» повинні виконати контрольну роботу згідно з темами навчального плану. Контрольна робота є важливим засобом самоконтролю здобувачів вищої освіти, основою глибокого засвоєння навчального матеріалу, сприяє активній підготовці до іспиту.

Контрольна робота складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина виконується за наведеною тематикою.

Кожен студент вибирає одну тему із наведеного переліку тематики теоретичної частини згідно номеру у списку академічної групи.

Після вибору тематики теоретичної частини роботи необхідно підібрати літературні джерела (приблизно 7-10), опрацювати їх і скласти зміст (план) роботи.

Під час виконання теоретичної частини контрольної роботи здобувач вищої освіти має показати своє вміння самостійно працювати з науковою літературою, навчальними посібниками, довідниками й іншими науково-допоміжними матеріалами з обраної теми. Використовуючи літературу, здобувач вищої освіти повинен стисло викласти зміст теми. При цьому важливо не тільки детально проаналізувати питання вибраної теми, але й показати своє бачення поставлених проблем та особисте ставлення до їхнього розв'язання.

Практична частина контрольної роботи включає практичне завдання, як потребує розв'язання. Рішення задачі повинно супроводжуватися необхідними розрахунками та поясненнями з урахуванням тих рекомендацій до їх розв'язання, що наведені в методичних вказівках.

Загальний обсяг контрольної роботи складає 15-20 сторінок машинописного тексту формату А-4, надрукованого через 1,5 інтервал, розмір шрифту (Times New Roman) основного тексту (кегель) 14.

Сторінки роботи нумеруються зверху в правому куті, титульний лист є першою сторінкою контрольної роботи (номер на титулом листі не ставиться), на другій сторінці надається зміст (план) роботи, усі ілюстрації та таблиці повинні бути пронумеровані.

У тексті слід давати посилання на джерела, які подані у списку рекомендованої літератури. Посилання на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад «...у працях [1, с. 2-4]».

Посилання на таблиці в контрольній роботі вказуються порядковим номером розділу контрольної роботи та номером таблиці, наприклад «таблиця 2.1».

Посилання на рисунки в контрольній роботі вказуються порядковим номером розділу контрольної роботи та номером рисунку, наприклад «рисунок 2.1».

Контрольна робота повинна бути виконана самостійно, без копіювання тексту підручника або посібника. Зміст роботи повинен відображати тематику запропонованих завдань вказаного варіанту. Рішення практичних завдань повинні супроводжуватися короткими, вичерпаними поясненнями (аргументами).

Робота надсилається до університету не пізніше ніж за 10 днів до початку екзаменаційної сесії, перевіряється та оцінюється за результатами захисту. У разі, якщо контрольна робота виконана не за своїм варіантом, вона не зараховується та повертається студенту на доробку. Оцінка «зараховано» є допуском до екзамену з дисципліни «Економічна діагностика».

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Діагностика конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.
2. Діагностика конкурентоспроможності продукції.
3. Діагностика управління підприємства.
4. Діагностика роботи з персоналом.
5. Діагностика виробничої діяльності підприємства.
6. Діагностика якості продукції.
7. Діагностика зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
8. Діагностика збутової діяльності підприємства.
9. Діагностика рекламної діяльності підприємства.
10. Діагностика рівня впровадження нової техніки та технологій.
11. Експрес-діагностика банкрутства підприємства.
12. Діагностика маркетингової діяльності підприємства.
13. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств конкурентів.
14. Діагностика майнового потенціалу підприємства.
15. Діагностика фінансової стійкості підприємства.
16. Діагностика показників ліквідності підприємства.
17. Діагностика показників ділової активності підприємства.
18. Діагностика фінансових результатів діяльності підприємства.
19. Діагностика фінансового стану підприємства.
20. Діагностика економічної безпеки підприємства.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗА ВАРІАНТАМИ

Варіант 1

За даними, наведеними в таблиці 1.1, провести оцінювання конкурентоспроможності підприємства за методом рангів.

Таблиця 1.1 – Основні характеристики підприємства та його конкурентів

Об'єкт оцінювання	Підприємство	Конкуренти		
		К1	К2	К3
Рентабельність обороту, %	1	3	2	4
Рентабельність капіталу, %	3	2	1	4
Тривалість операційного циклу, днів	2	4	1	3
Рівень торговельної надбавки, %	4	2	3	1

Варіант 2

Розрахувати коефіцієнт конкурентоспроможності Товару 1 за показниками, наведеними у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Технічні та економічні показники товарів

Показники	Товар 1	Конкурент	Коефіцієнт вагомості
Гарантійний строк, тис. годин	23000	27000	0,3
Якість, %	70	60	0,4
Привабливість, %	80	80	0,3
Ціна, грн.	240	270	-
Витрати, пов'язані з використанням, грн.	17	13	-

Варіант 3

Таблиця 3.1 – Дані для діагностики організаційної структури

Тип організаційної структури	Валовий дохід, тис. грн.	Виробничі витрати, тис. грн.	Можливість збільшення виробничої програми	Ефективність використання ресурсів	Можливість кар'єрного росту	Придатність структури
Коефіцієнт			1,4	1,2	1,3	1,1
Існуюча	5290	3930	зад.	Дост.	Дост.	Зад.
Функціональна	8360	5620	зад.	Доб.	Доб.	Дост.
Лінійна	8830	6940	дост.	Доб.	Зад.	Зад.
Регіональна	6250	4810	доб.	Зад.	Зад.	Дост.
Матрична	6670	4500	дост.	Доб.	Доб.	Доб.
Дивізійна	8800	5720	зад.	Дад.	Доб.	Дост.
Виробнича	6610	4670	дост.	Доб.	Зад.	Дост.

Виконати діагностику організаційної структури підприємства за даними таблиці 3.1. Вибрати тип організаційної структури підприємства за допомогою матриці за таких умов: мінімальний розмір прибутку – 2 млн. грн., дуже добре – 6 балів, добре – 4 бали, задовільно – 2 бали, достатньо – 0 балів.

Варіант 4

На підставі визначення ефективності використання робочої сили зробити висновок щодо ефективності організації системи управління.

Вихідні дані:

- чисельність працівників по цеху промислового підприємства за рік – 160 осіб;
- фактична чисельність працюючих працівників впродовж року складає 142 особи;
- кількість робочих днів в році – 260.

Варіант 5

За інформацією форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» базового і звітного років необхідно проаналізувати склад, структуру та динаміку доходів підприємства.

Таблиця 5.1 – Аналіз складу, структури та динаміки доходів підприємства

Вид доходів	Рядок форми №2	Базовий рік		Звітний рік		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолют.	Віднос.
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1 ×100
Чистий дохід від основної операційної діяльності (реалізації продукції, товарів, робіт, послуг)	2000	28429		38523			
Дохід від іншої операційної діяльності (інші операційні доходи)	2120	4182		3963			
Дохід від фінансової діяльності (дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи)	2200+ +2220	14		61			
Дохід від інвестиційної діяльності (інші доходи)	2240	147		76			
Дохід з податку на прибуток	2300	-	-	-	-	-	-
Усього доходів		32772	100	42623	100		

Варіант 6

Підприємство планує підвищити якість продукції А. Прибуток від реалізації одиниці продукції – 2450 тис. грн. замість 960 тис. грн. у базовому виробі. Питомі додаткові капітальні вкладення, пов'язані з підвищенням якості продукції, дорівнюють 3400 грн.

Обчислити річний економічний ефект від виробництва продукції підвищеної якості, враховуючи, що річний обсяг продукції А – 2500 виробів, та встановити доцільність такого заходу.

Варіант 7

Продіагностувати експортну ефективність діяльності підприємства. Дані для діагностики подано в таблиці 7.1. Валютний курс НБУ в 2022 р. В середньому склав 40,2 грн./дол. США, в 2023 р. – 40,12 грн./дол. США. Діагностику ефективності експортних операцій провести за наступним планом: 1) валютна ефективність експорту по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, дол. США/грн.; 2) економічна ефективність експорту по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, дол. США/грн.; 3) ефективність реалізації експортної продукції на внутрішньому ринку по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, грн./грн.; 4) економічний ефект експорту по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, грн.

Таблиця 7.1 – Дані для діагностики 2022-2023 рр.

Назва показника	Значення
1	2
2022	
Товар 1	
Кількість	1000
Ціна, ісл. США	55
Собівартість, грн.	345
Вартість контракту, дол.США	59502
Товар 2	
Кількість	250
Ціна, ісл. США	60
Собівартість, грн.	388
Вартість контракту, дол.США	11440

Продовження таблиці 7.1

1	2
Внутрішній ринок	
Товар 1	
Собівартість, грн.	325
Ціна, грн.	400
Товар 2	
Собівартість, грн.	358
Ціна, грн.	450
2023	
Товар 1	
Кількість	1500
Ціна, ісл. США	53
Собівартість, грн.	352
Вартість контракту, дол.США	68000
Товар 2	
Кількість	200
Ціна, ісл. США	62
Собівартість, грн.	380
Вартість контракту, дол.США	12800
Внутрішній ринок	
Товар 1	
Собівартість, грн.	320
Ціна, грн.	400
Товар 2	
Собівартість, грн.	360
Ціна, грн.	450

Варіант 8

Провести діагностику планових даних із продажів по кварталах.

Таблиця 8.1 – Вихідні дані

Назва показника	План			Факт		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Обсяг продажу, всього іс.	15000	43000	48000	14343	45507	47702
1-й квартал	3 000	10000	10000	3213	9183	11672
Питома вага, %						
2-й квартал	3800	10500	12000	4046	10139	12005
Питома вага, %						
3-й квартал	4100	11000	13000	4002	13421	11250
Питома вага, %						
4-й квартал	4100	11500	13000	3082	12764	12775
Питома вага, %						

Варіант 9

За допомогою даних ісл. 9.1 визначте економічну ефективність рекламних кампаній у кожному регіоні ПАТ «Оболонь», де розповсюджувалось пиво «Оболонь-Магнат»: у період рекламування, у досліджуваний ісл. рекламний період, а також загальну економічну ефективність.

Таблиця 10.1 Вихідні дані для визначення економічної ефективності регіональних рекламних кампаній пива «Оболонь-Магнат».

Регіон розповсю всюдження	Одноденний товарооборот у період рекламування, грн.	Одноденний товарооборот після рекламування, грн.	Тривалість досліджуваного періоду, днів (Д1, Д2)	Витрати на рекламу, грн. (В)
Західний	5478	4800	Д1=90 Д2=95	498000
Південний	7016	6560	Д1=90 Д2=95	580500
Східний	6324	5375	Д1=90 Д2=95	556000

Варіант 10

Внаслідок впровадження організаційно-технічних заходів на підприємстві, на які витрачено 1780 тис. грн. капіталовкладень, суттєво зріс рівень спеціалізації його підрозділів, що сприяло значному поліпшенню техніко-економічних показників. З метою оцінки ефективності спеціалізації визначити: річний економічний ефект, рівень підвищення рентабельності виробництва, фондівдачі та продуктивності праці.

Таблиця 10.1 – Вихідні дані для розрахунку

Назва показника	До спеціалізації	Після спеціалізації
Річний обсяг виробництва продукції, шт.	38000	62000
Оптова ціна одиниці продукції, грн.	435	435
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	7187	8987
Собівартість одиниці продукції, грн.	396	373
Кількість промислово-виробничого персоналу, осіб	2066	2045
Валова продукція, тис.грн.	2200	2800

Варіант 11

Спрогнозувати ймовірність банкрутства підприємства на основі двофакторної моделі, якщо сума запасів і витрат становить 100 000 грн., грошові кошти та дебіторська заборгованість – 10 000 грн., довгострокові позикові кошти та інші пасиви – 40 000 грн., короткострокові пасиви – 60 000 грн., а валюта балансу – 320 000 грн.

Розрахувати коефіцієнт втрати платоспроможності за період 12 місяців, якщо значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок звітного періоду становило 1,8, а на кінець – 0,7.

Варіант 12

Фірма «Формасі» планує випуск нового косметичного засобу для догляду за шкірою обличчя з поліпшеною формулою. При маркетингових дослідженнях врахуйте, що чисельність населення регіону 5 млн. чоловік, дохід на душу населення становить 10000 грн., Частка коштів, що витрачаються на косметичні засоби складає 0,01, частка коштів, що витрачаються на нові косметичні засоби 0,02, очікувана частка коштів, що витрачаються на нові косметичні засоби з поліпшеною формулою – 0,01.

Визначити ємність ринку для даного товару.

Варіант 13

За даними таблиці 13.1 провести оцінювання конкурентоспроможності підприємства методом різниць. За кожним із факторів зробити відповідні висновки.

Таблиця 13.1 – Показники оцінювання конкурентоспроможності підприємства

Об'єкт оцінювання	Показник підприємства	Показник конкурента
Рентабельність обороту, %	8,4	9,0
Рентабельність капіталу, %	3,6	3,2
Тривалість операційного циклу, днів	64	58
Рівень торговельної надбавки, %	30	26

Варіант 14

За фінансовою інформацією суб'єкта господарювання визначити показники майнового потенціалу (Хм) за алгоритмом розрахунку (таблиця 14.1).

Таблиця 14.1 – Основні показники діагностики майнового потенціалу підприємства

№ з/п	Назва показника	Умовне позначення	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт зносу основних фондів	К _{ЗОФ}	$\Phi.1, p.1012 / \Phi.1, p.1011$
2	Коефіцієнт оновлення основних фондів	К _{ООФ}	$(\Phi.1, p.1011 \text{ за поточний рік} - \Phi.1, p.1011 \text{ за попередній рік}) / \Phi.1, p.1011 \text{ за поточний рік}$
3	Коефіцієнт мобільності активів	К _{МА}	$\Phi.1, (p.1195 + p.1200) / \Phi.1, p.1095$
4	Фондовіддача основних фондів	Ф _{ОФ}	$\Phi.2, p.2000 / \Phi.1, p.1010$

Варіант 15

За даними фінансової звітності суб'єкта господарювання провести діагностику показників фінансової стійкості за алгоритмом розрахунку (таблиця 15.1).

Таблиця 15.1 – Основні показники діагностики фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Назва показника	Умовне позначення	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	К _{ЗВОК}	$\Phi.1, (p.1195 - p.1695) / \Phi.1, p.1195$
2	Коефіцієнт маневреності власних обігових коштів	К _М	$\Phi.1, (p.1195 - p.1695) / \Phi.1, p.1495$
3	Коефіцієнт автономії	К _А	$\Phi.1, p.1495 / \Phi.1, p.1900$
4	Показник фінансового левериджу	К _{ФЛ}	$\Phi.1, p.1595 / \Phi.1, p.1495$
5	Коефіцієнт фінансової стійкості	К _{ФС}	$\Phi.1, (p.1495 + p.1595) / \Phi.1, p.1900$

Варіант 16

За даними фінансової звітності суб'єкта господарювання провести діагностику показників ліквідності за алгоритмом розрахунку (таблиця 16.1).

Таблиця 16.1 – Основні показники діагностики ліквідності підприємства

№ з/п	Назва показника	Умовне позначення	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	К _{ПЛ}	$\Phi.1, p.1195 / \Phi.1, p.1695$
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	К _{ШЛ}	$\Phi.1, p.1195 - p.1100 / \Phi.1, p.1695$
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	К _{АЛ}	$\Phi.1, p.1165 / \Phi.1, p.1695$
4	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Д/К	$\Phi.1, \text{сума } p.1125-1155) / \Phi.1, p.1695$

Варіант 17

За даними фінансової звітності суб'єкта господарювання провести діагностику показників ділової активності за алгоритмом розрахунку (таблиця 17.1).

Таблиця 17.1 – Основні показники діагностики ділової активності підприємства

№ з/п	Назва показника	Умовне позначення	Формула для розрахунку
1	Оборотність активів (обороти), ресурсовіддача	Р	$\Phi.2, p.2000 / \Phi.1, p.1300$
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	К _{ДЗ}	$\Phi.2, p.2000 / \Phi.1, p. 1125 + p.1130 + p.1135 + p.1155$
3	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	К _{КЗ}	$\Phi.2, p.2000 / \Phi.1, p.1695$
4	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	К _{ОВК}	$\Phi.2, p.2000 / \Phi.1, p.1495$

Варіант 18

За даними фінансової звітності суб'єкта господарювання провести діагностику фінансових результатів діяльності підприємства за алгоритмом розрахунку (таблиця 18.1).

Таблиця 18.1 – Основні показники діагностики фінансових результатів діяльності підприємства

№ з/п	Назва показника	Умовне позначення	Формула для розрахунку
1	Рентабельність капіталу (активів)	R_A	$\Phi.2, p.2350 / \Phi.1, p.1300$
2	Рентабельність власного капіталу	R_{BK}	$\Phi.2, p.2350 / \Phi.1, p.1495$
3	Рентабельність реалізованої продукції	R_{PI}	$\Phi.2, p. 2000 - (p.2050 + p.2130 + p.2150) / \Phi.2, p.2000$
4	Період окупності капіталу	P_{OK}	$\Phi.1, p.1300 / \Phi.2, p.2350$
5	Рентабельність виробничих фондів	R_{BF}	$\Phi.2, p.2350 / \Phi.1, p.1011 + p.1100$

Варіант 19

На основі виконання діагностики активів і пасивів зробити попередній висновок про фінансовий стан підприємства в звітному періоді. Баланс підприємства для діагностики наведений у таблиці 19.1.

Таблиця 19.1 – Баланс підприємства, тис. грн.

Показник	На початок року	На кінець року
1	2	3
Актив		
1. Необоротні активи		
Незавершені капітальні інвестиції	348	370
Основні засоби	1300,8	1379,8
Довгострокові фінансові інвестиції	25	27
Усього за розділом 1	1673,8	1718

Продовження таблиці 19.1

1	2	3
2. Оборотні активи		
Запаси:		
Виробничі запаси	152	206,6
Незавершене будівництво	24	36
Готова продукція	7	9
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	195	262
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	87	113
Грошові кошти та їх еквіваленти	84	108
Усього за розділом 2	549	734,6
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	-	-
Баланс	2222,8	2511,4
Пасив		
1. Власний капітал		
Статутний капітал	1243	1243
Інший додатковий капітал	55	55
Нерозподілений прибуток	547,5	748,6
Усього за розділом 1	1845,5	2046,6
2. Довгострокові зобов'язання	-	-
3. Поточні зобов'язання		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	280,1	350,8
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
з отриманих авансів	6	12
з бюджетом	42	56
зі страхування	17,2	17
з оплати праці	32	29
Доходи майбутніх періодів	-	-
Усього за розділом 3	377,3	464,8
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-
Баланс	2222,8	2511,4

Варіант 20

За даними таблиці 20.1 розрахувати інтегральну оцінку економічної безпеки підприємства та побудувати схему областей економічної безпеки.

Таблиця 20.1 – Вихідні дані для оцінювання економічної безпеки підприємства

Назва складової безпеки	Максимальний рівень	Фактичний рівень
Інтелектуальна	3	1
Кадрова	3	2
Технічна	3	3
Правова	3	1
Екологічна	5	4
Інформаційна	3	1
Силова	3	2
Фінансова	5	4
Ринкова	7	4
Інтерфейсна	5	3

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. За формою оцінювання виділяють такі методи економічної діагностики:
 - а) кількісні, якісні;
 - б) факторологічні, розрахунково-аналітичні, документальні;
 - в) прямої, поточної та ретроспективної діагностики;
 - г) методи аналізу і синтезу.
2. До функцій економічної діагностики не відносять:
 - а) попереджувальну;
 - б) антикризову;
 - в) симптоматичну;
 - г) розподільчу.
3. Підприємство як цілісна високоорганізована система з усіма її функціональними підсистемами – це:
 - а) предмет економічної діагностики;
 - б) об'єкт економічної діагностики;
 - в) суб'єкт економічної діагностики;
 - г) немає правильної відповіді.
4. Розгляд досліджуваних об'єктів як складних динамічних систем, що складаються з низки елементів, певним чином пов'язаних між собою і зовнішнім середовищем – це принцип:
 - а) корисності;
 - б) дієвості;
 - в) об'єктивності;
 - г) системності.
5. Універсальним визначенням поняття «показник» доцільно вважати:
 - а) кількісний вимірник властивостей, стану, розвитку конкретного об'єкта, процесу, явища, суб'єкта;
 - б) категорія, що відображає зовнішні властивості, процеси, зв'язки предмета, які даються пізнанню безпосередньо в формах живого споглядання;
 - в) сукупність дослідів, об'єднаних однією системою їх постановки, взаємозв'язком результатів і способом їх обробки;
 - г) будь-який вияв змін, реакцій, перетворень і т. ін., що відбуваються в навколишньому природному середовищі.
6. До переліку принципів формування та добору критеріїв бізнес-індикаторів слід включити всі, крім:

- а) адекватності;
- б) точності;
- в) гнучкості;
- г) уніфікації.

7. За рівнем деталізації виділяють такі бізнес-індикатори:

- а) натуральні та вартісні;
- б) абсолютні та відносні;
- в) агреговані та одиничні;
- г) індивідуальні та типові.

8. Використання достовірної, перевіреної інформації, що реально відображує об'єктивну дійсність, а також методів та заходів, що мінімізують суб'єктивність аналітика чи неточність оцінок – це принцип:

- а) корисності;
- б) дієвості;
- в) об'єктивності;
- г) цілісності.

9. Економічна діагностика – це:

- а) спосіб встановлення характеру порушень нормального ходу господарського процесу на основі типових ознак, властивих даному порушенню;
- б) сукупність досліджень з визначення цілей функціонування підприємства, способів їх досягнення і виявлення недоліків;
- в) систематичний збір, відображення, аналіз і опрацювання даних спеціальними методами в різних аспектах виробничо-господарської діяльності підприємства;
- г) всі відповіді правильні.

10. До аналітичних методів економічної діагностики відносять:

- а) методи інтерв'ю, сценаріїв, опитування, комісій, мозкової атаки, дерева цілей, Дельфи;
- б) групування, відносні і середні величини, ланцюгові підстановки, індексний метод, балансовий метод, багатовимірний факторний аналіз;
- в) динамічне та лінійне програмування;
- г) всі відповіді правильні.

11. За рівнем діагностованого об'єкта виділяють такі види діагностики:

- а) структурну, функціональну, організаційну;

- б) глобальну, макро, мікро діагностику;
 - в) комплексну, тематичну, експрес-діагностику;
 - г) внутрішню, зовнішню.
12. За характером бізнес-індикатори розподіляють на:
- а) одиничні та агреговані;
 - б) відносні та абсолютні;
 - в) прості та складні;
 - г) планові й фактичні.
13. Дискретні критерії (відображаються у вигляді конкретного числа) й інтервальні (формується у вигляді діапазонів, меж) являються ознакою класифікації за:
- а) за формою подання критеріїв;
 - б) за відображенням;
 - в) за характером встановлення;
 - г) за структурою.
14. Діагностика – це:
- а) прогнозування перспектив розвитку підприємства;
 - б) фінансовий аналіз підприємства;
 - в) процес всебічного дослідження об'єкту діагнозу з метою отримання висновку про його стан;
 - г) діагностика банкрутства.
15. За об'єктом діагностики виділяють такі види економічної діагностики:
- а) структурну, функціональну, організаційну;
 - б) глобальну, макро, мікро діагностику;
 - в) комплексну, тематичну, експрес-діагностику;
 - г) внутрішню, зовнішню.
16. За формою відображення виділяють такі методи економічної діагностики:
- а) кількісні, якісні;
 - б) Факторологічні, розрахунково-аналітичні, документальні;
 - в) прямої, поточної та ретроспективної діагностики;
 - г) методи аналізу і синтезу.
17. Ключові показники, які формують орієнтири та відображають тенденції розвитку підприємства відповідно до цілей та потреб суб'єктів діагностики отримали назву:
- а) критерій;
 - б) змінні;

- в) індикатори;
- г) індекси.

18. Принцип «Декомпозиції» добору бізнес – індикаторів полягає у тому, що:

- а) стратегічні ключові бізнес- індикатори діяльності підприємства потребують подальшої деталізації за рівнями, сферами діяльності, підрозділами, конкретними працівниками, часовими інтервалами;
- б) обрані бізнес-індикатори повинні відображати та давати можливість відстежувати ці сфери й складові функціонування підприємства, котрі визначаються цілями суб'єктів діагностики;
- в) окремих підприємствах у процесі визначення сукупності бізнес-індикаторів дотримуються принципу мінімалізму, згідно з яким для об'єктів обирають обмежену кількість ключових індикаторів;
- г) добір бізнес-індикаторів повинен здійснюватись з урахуванням витрат на отримання та збір даних щодо значень індикаторів і вигоди від використання показників у процесі управління.

19. У ринковій економіці інформаційною основою для прийняття управлінських рішень є:

- а) система внутрішньої інформації;
- б) особливості взаємодії з ринком;
- в) показники експлуатації та завантаження обладнання;
- г) система внутрішньої інформації та особливості взаємодії з ринком.

20. За відображенням результату індикатори групуються на;

- а) натуральні та вартісні;
- б) агреговані й одиничні;
- в) індикатори ефекту та ефективності;
- г) абсолютні й відносні.

21. Конкурентоспроможність підприємства неможлива без:

- а) досягнення конкурентоспроможності своїх товарів;
- б) наявності збитків;
- в) наявності прибутків;
- г) системи оподаткування.

22. Здатність фірми виробляти конкурентоспроможні товари та забезпечувати переваги відносно підприємств своєї галузі як у країні розташування так і за її межами – це:
- а) конкурентоспроможність товарів, послуг;
 - б) прибутковість підприємства;
 - в) конкурентоспроможність підприємства;
 - г) окупність підприємства.
23. До форм фінансової звітності не належить:
- а) баланс;
 - б) звіт про фінансові результати;
 - в) податкова декларація;
 - г) звіт про рух грошових коштів.
24. Звіт про фінансовий стан (баланс) - це наступна форма фінансової звітності:
- а) форма 1;
 - б) форма 2;
 - в) форма 3;
 - г) форма 4.
25. До складових планово-розрахункових планово-розрахункових даних як джерел аналізу належать:
- а) розрахунки по виробництву та собівартості продукції;
 - б) діагностика майнового стану та оцінка ділової активності;
 - в) дані річної податкової звітності;
 - г) дані статистичного обліку.
26. Розрахунки по технічному розвитку підприємства є складовою:
- а) даних бухгалтерського обліку;
 - б) даних головної книги;
 - в) планово-розрахункових даних;
 - г) поза облікових даних.
27. Сукупність інформації внутрішнього і зовнішнього характеру стосовно результатів і перспектив діяльності підприємства – це:
- а) інформаційна база фінансового діагностування;
 - б) кошторис підприємства;
 - в) нормативно-правові акти;
 - г) реєстри бухгалтерського обліку.
28. Баланс підприємства складається з таких груп елементів фінансової звітності:
- а) активи, зобов'язання, власний капітал;

- б) доходи та витрати;
 - в) звіт про рух пози кого капіталу та звіт про рух власного капіталу;
 - г) не має вірної відповіді.
29. Ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому – це:
- а) активи;
 - б) пасиви;
 - в) зобов'язання;
 - г) статурний фонд.
30. Баланс підприємства складається з таких частин:
- а) активу та пасиву;
 - б) необоротних та оборотних активів;
 - в) власного капіталу та позикового капіталу;
 - г) вірної відповіді не має.
31. Запаси та поточні фінансові інвестиції належать до такого розділу балансу:
- а) необоротних активів;
 - б) оборотних активів;
 - в) поточних зобов'язань і забезпечень;
 - г) власного капіталу.
32. До необоротних активів належить такий показник:
- а) нематеріальні активи;
 - б) запаси;
 - в) поточні фінансові інвестиції;
 - г) пайовий капітал.
33. Розділ 1 Пасиву балансу «Власний капітал» складається з таких показників:
- а) додатковий капітал, пайовий капітал, резервний капітал;
 - б) довгострокові кредити банків, довгострокові забезпечення;
 - в) короткострокові кредити банків, поточна кредиторська заборгованість;
 - г) гроші та їх еквіваленти та поточні біологічні активи.
34. Відстрочені податкові зобов'язання та довгострокові кредити банків належать до такого розділу балансу:
- а) довгострокові зобов'язання і забезпечення;
 - б) короткострокові зобов'язання і забезпечення;

- в) власний капітал;
 - г) оборотні активи.
35. Оцінка прибутковості підприємства здійснюється за даними
- а) форми 3 «Звіт про рух грошових коштів»;
 - б) форми 2 «Звіт про фінансові результати»;
 - в) форми 1 «Баланс»;
 - г) відповіді б) і в).
36. Показники фінансової стійкості, що характеризують міру забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування називаються:
- а) абсолютними показниками;
 - б) відносними показниками;
 - в) корпоративні показники;
 - г) приватні показники.
37. Втрати які залишаються незмінними при змінні обсягу виробництва називаються:
- а) постійні витрати;
 - б) короткострокові витрати;
 - в) довгострокові витрати;
 - г) змінні витрати.
38. Існує чотири типи фінансової стійкості, назвати їх:
- а) тимчасова, змінна, постійна, кризова;
 - б) рентабельна, не рентабельна, прибуткова, не прибуткова;
 - в) абсолютна, нормальна, нестійке (передкризове) фінансове становище, кризовий фінансовий стан;
 - г) абсолютна, нормальна, довгострокова, короткострокова.
39. Додатковий ризик, що поширюється на акціонерів як результат рішення підприємства використовувати позиковий капітал – це:
- а) виробничий ризик;
 - б) господарський ризик;
 - в) інвестиційний ризик;
 - г) фінансовий ризик.
40. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансового ризику – ці показники належать до:
- а) абсолютних показників фінансової стійкості;
 - б) відносних показників фінансової стійкості;
 - в) показників майнового стану;
 - г) показників ліквідності підприємств.

41. Розраховується як різниця між обсягами реалізованої продукції і обсягами змінних витрат – це:
- а) прибуток після оподаткування;
 - б) збиток;
 - в) валова маржа, або маржинальний прибуток;
 - г) ефект фінансового левериджу.
42. Сума, на яку підприємство може знизити обсяг реалізації до моменту появи збитків – це:
- а) поріг рентабельності;
 - б) маржинальний прибуток;
 - в) коефіцієнт зносу;
 - г) запас фінансової міцності.
43. Для оцінки ділової активності в фінансовому аналізі здебільшого використовують дві групи показників:
- а) показники ліквідності та платоспроможності;
 - б) показники майнового стану та прибутковості;
 - в) показники рентабельності і оборотності;
 - г) показники прибутковості та збитковості.
44. Основними джерелами збільшення позикового капіталу є:
- а) випуск облігацій та залучення кредитів;
 - б) випуск акцій та облігацій;
 - в) залучення нерозподіленого прибутку;
 - г) залучення емісії акцій.
45. Коефіцієнт стійкого зростання визначається так:
- а) Чистий прибуток / Власний капітал на початок періоду;
 - б) Власний капітал на кінець періоду / Чистий прибуток;
 - в) Реінвестований прибуток / Власний капітал на початок періоду;
 - г) Власний капітал на кінець періоду / Реінвестований прибуток.
46. Експрес-діагностика ділової активності підприємства (аналіз показників оборотності, тривалості циклів) - це наступний етап кількісної оцінки ділової активності підприємства:
- а) перший етап;
 - б) другий етап;
 - в) третій етап;
 - г) четвертий етап.
47. До показників ділової активності підприємства належать:

- а) рентабельність операційної діяльності та рентабельність продаж;
 - б) оборотність власного капіталу та фондівдача необоротних активів;
 - в) коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт придатності;
 - г) коефіцієнт автономії та коефіцієнт зносу.
48. Відношення виручки від реалізації продукції (товарів, робіт послуг) до вартості запасів – це:
- а) загальна оборотність капіталу;
 - б) оборотність готової продукції;
 - в) оборотність запасів;
 - г) середній строк обороту кредиторської заборгованості.
49. Відношення виручки від реалізації продукції (товарів, робіт послуг) до вартості дебіторської заборгованості – це:
- а) оборотність кредиторської заборгованості;
 - б) оборотність власного капіталу;
 - в) фондівдача необоротних активів;
 - г) оборотність дебіторської заборгованості.
50. Метою діагностики ділової активності є:
- а) дати об'єктивну оцінку фінансового стану та розробити заходи для прийняття управлінських рішень щодо його зміцнення у наступному періоді і на перспективу;
 - б) покращити оборотність капіталу для майбутніх періодів;
 - в) оцінити рентабельність та оборотність активів підприємства;
 - г) розробити заходи для прийняття управлінських рішень щодо його зміцнення у наступному періоді і на перспективу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Атюшкіна В. В., Бурно Я. В., Галгаш Р. А. Економічна діагностика: Навчальний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018. 234 с.
2. Базецька Г. І. Економічна діагностика та аналітика у бізнес-консультаванні: конспект лекцій. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 95 с.
3. Гринько П.О. Формування системи показників діагностики ефективності експортно-імпоротної діяльності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету: 2018. Вип. 20. Ч. 1. С. 122-125.
4. Економічна діагностика : підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 285 с.
5. Косянчук, Т. Ф., Лук'янова, В. В., Майорова, Н. І., Швид, В. В. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 449 с.
6. Косянчук Т.Ф., Лук'янова В.В. Діагностика фінансового стану підприємств: навчальний посібник. Львів: «Новий Світ–2000», 2018. 314 с.
7. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 456 с.
8. Мулик Т. О. Організація діагностики діяльності підприємства та його бізнес процесів: теоретико-методичні підходи. ModernEconomics. 2019. № 17(2019). С. 158-164. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/organization-of-diagnostics-of-enterprise/>
9. Одношевна, О., Бугаєску, В., & Якименко, В. (2023). АНАЛІЗ ТА ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА І ПОВ'ЯЗАНИХ З НИМИ ВИТРАТ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ. *Економіка та суспільство*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-79>
10. Оболенцева Л. В. Стратегічна діагностика потенціалу організації : навч. посіб. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 157 с.
11. Сас Л.С., Гвоздик Р.М., Михайлюк М.Я. Роль економічної діагностики бізнес-процесів у стратегічному розвитку

фармацевтичних підприємств. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. № 9. С. 31-35. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.9-6>

Допоміжна

1. Воронко О.С. Економічний аналіз: навчальний посібник / Воронко О.С., Штепа Н.П. – Львів: Новий Світ-2000, 2023. – 279 с.

2. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник до виконання практичних занять та реферату [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка і бізнес» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. С. О. Тульчинська Електронні текстові данні (1 файл: 208 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 70 с.

3. Єршова Н. Ю., Портна О. В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Львів : Магнолія 2006, 2021. 306 с.

4. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.

5. Кіндрацька Г. І., Загородній А. Г., Кулиняк Ю. І. Аналіз господарської діяльності : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

6. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

7. Пріб К.А., Патица Н.І. Діагностика в системі управління: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 432 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний: вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua/>

2. Державна служба статистики України: офіційний: вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua

3. Прозорро: вебсайт. URL: <https://prozorro.gov.ua/>

4. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ): вебсайт URL: <https://www.smida.gov.ua/about>

5. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.niss.gov.ua>
6. Нормативні акти України. Офіційний вебсайт: URL: www.nau.kiev.ua
7. Сервер Верховної Ради України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.rada.gov.ua>
8. Національний банк України. Офіційний вебсайт: URL: <https://bank.gov.ua/>
9. Міністерство Фінансів України. Офіційний вебсайт: URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>